

ISKUSTVA IZ RATA U KOREJI

JEDNO UPORIŠTE U KOREJI

U svom članku pod gornjim naslovom,¹⁾ pisac, koji je član Međunarodne komisije za kontrolu primirja u Koreji, izneo je izvesne interesantne detalje iz borbi malih jedinica, detalje dejstva »tipičnog za grenadire i pešake«. Članak je, istina, kratak i ne dodiruje mnoga značajna pitanja iz oblasti koju razmatra, pa ipak, i ono što je obuhvaćeno, doprinosi boljem upoznavanju fizionomije nedavnog rata u Koreji, te ga stoga i prikazujemo.

*

Pisac članka izlaže zapažanja iz završne faze rata, neposredno pred zaključenje primirja, i sa zemljišta (uglavnom barovitog) u blizini Panmundžoma, koje opisuje kao vrlo ispresecano i skoro bez ijednog drveta, ali koje je pokriveno raznovrsnim šipražjem. To je pružalo idealne mogućnosti za zaklanjanje, tim pre što brisanog prostora gotovo nije ni bilo. Temperatura je vrlo nepovoljna, leti se penje do 55 stepeni, dok zimi pada do — 30. Mesni uslovi su bili vrlo teški, ali su nudili znatne prednosti onima koji su ih poznavali i koji su im bolje prilagođavali svoja dejstva i postupke. A Kinezi i Severnokorejci su se u tome pokazali kao pravi majstori.

Amerikanci su u Koreji primenjivali obimne i raznovrsne mere fortifikacione organizacije zemljišta, od kojih nas pisac upoznaje sa organizacijom jednog četnog uporišta podignutog u blizini Panmundžoma sa zadatkom da zapreči jedan od malog broja prolaza koji vode od Kesonga (u Severnoj Koreji) za južnokorejski glavni grad Seul.

Četno uporište bilo je organizovano na jednom uzanom grebenu i zauzimalo je front širine od oko 800 m. Sastojalo se od tri vodne otporne tačke postavljene u jednoj liniji na samom grebenu. Četa nije imala ni rezervnog položaja niti kakve rezerve. Dubina vodnih otpornih tačaka pretstavljala je celu dubinu četnog uporišta, što pisac ocenjuje kao vrlo plitko u odnosu na dosta veliku širinu fronta.

Vodne otporne tačke bile su povezane sistemom pokrivenih rovova koji su služili kako za borbu tako i za saobraćaj. Ove tačke nisu bile potpuno uređene za kružnu odbranu, već su imale samo streljačke zaklone na prednjoj i zadnjoj ivici grebena. O preprekama ispred položaja ništa se ne govori. Protivtenkovska odbrana organizovana je samo na spoljnjem krilu uporišta (četa je na krilu bataljonskog rejona), gde su postavljena protivtenkovska oruđa. Na udaljenju oko 500 m ispred uporišta postavljena je prislusna stanica, dobro opremljena sredstvima za vezu.

Kao materijal za pokrivku zaklona (odvojena skloništa nisu rađena) uzete su unakrst postavljene oblice od 20—30 cm debljine, ojačane džakovima napunjenim peskom do ukupne debljine od 1 m, što, svakako, ne pruža dovoljnu zaštitu od punih pogodaka artiljerijskih granata.

Unutrašnjem uređenju položaja Amerikanci ne poklanjaju naročitu pažnju, tako da su im streljački zakloni u sistemu rovova vrlo jednostavni, čak se može reći i primitivni. Ali zato osobitu pažnju poklanjaju uređenju t. zv. logora koji je bio podignut u jednoj jaruzi, na 100 m pozadi ovog uporišta. Zahvaljujući apsolutnoj vazdušnoj nadmoćnosti, ovaj logor nema nikakvih pokrivenih skloništa, čak nije ni maskiran. (Ne vidi se kako je zaštićen od kineskih minobacača. — Prim. M. M.). Za logor su, pomoću ogromnih mašina (koje služe za gradnju puteva), napravljene terase, a na ovima je podignut potreban broj šatora u kojima se nalaze

¹⁾ »Ein Stützpunkt in Korea« von Oblt. Erwin Schaeren, *Allgemeine Schweizerische Militärzeitschrift*, juni 1954.

kreveti, tuševi, radioaparati, odlično uređene kuhinje, čak i uređaj za peglanje veša itd., kao i prostor u kome vojnici provode svoje slobodno vreme. Koliki se značaj pridaje uređenju logora vidi se i po tome što njihovu izgradnju vrše za to specijalizovane jedinice. Pored celokupnog konfora, u logoru se vojnicima daju i filmske preostave. Kad je reč o konforu američkog vojnika, onda treba istaći da je on uslovljen opštim standardom života, a ostvaren velikim tehničkim mogućnostima. Međutim, Amerikanci su u Koreji ovome pridavali i poseban značaj, jer ovaj »neobično teški i podmukli rat« (Amerikanci obično kažu »pseći rat«), s obzirom na uslove zemljišta, kao i neprijatelja i ostale okolnosti, neverovatno je iscrpljivao fizičku snagu i uticao na psihu vojnika.

Naročito su bile teške i iscrpljujuće borbe pozicijskog karaktera koje su vođene u završnoj fazi rata. Borilo se ogorčeno za svaki brežuljak, za pojedine položaje i vatrene tačke, za pojedine streljačke zaklone, za svaki metar zemljišta.

Borbena delatnost preko dana i nije bila naročito intenzivna, jer su Kinezi i Severnokorejci, usled inferiornosti u vazduhu, izbegavali da danju napuštaju svoja skloništa. Svi su zato noći bile ispunjene žestokim okršajima, kojima je redovno prethodila i vrlo živa patrolna delatnost. Da bi preduhitrili neprijatelja i obezbedili se od iznenađenja, Amerikanci bi odmah po padu mraka preduzimali naporna i puna opasnosti noćna izviđanja. Za ove zadatke upućivane su patrole u jačini oko 18 vojnika, pod komandom jednog oficira. U toku noći obično su upućivane po tri ovakve patrole naizmenično. Patrole su se kretale kolonom po jedan, polako, skoro santimetar po santimetar, oprezno i održavale su stalnu vezu sa uporištem. Za sobom su ostavljale belu traku kojom su obeležavale pravac kretanja.

S obzirom na velike fizičke napore, a još više na neverovatna psihička naprezanja izazvana teškim uslovima zemljišta, neprijateljem i raznovrsnim iznenađenjima, u sastav ovih patrola određivano je najbolje ljudstvo: fizički izdržljivo, moralno čvrsto, okretno i snalažljivo. Besprekorno čitanje karte i upotreba busole u ovim uslovima takođe su igrali naročiti značaj. Pa i pored svega toga, mnogi se iz ovih patrola, a često i cele patrola, sa ovih zadataka nisu više vraćali.

M. M.

O PRETERANOM UTROŠKU MUNICIJE U KOREJSKOM RATU

U Sjedinjenim Američkim Državama objavljena je nedavno izjava potpukovnika Valtera Felenca, predsednika Komisije za lako naoružanje američke pešadijske ratne škole u Fort Beningu, u državi Džordžiji, po kojoj je u Korejskom ratu došlo do formalno rasipničkog utroška municije. Naime, po njegovom mišljenju, bilo je potrebno da se ispali 50.000 metaka da bi bio uništen jedan jedini kineski ili severnokorejski vojnik u toku rata u Koreji.

Potpukovnik Felenc ispitivao je, sa ostalim vojnim i civilnim stručnjacima, efikasnost lakog naoružanja koje je korišćeno u toku Korejskog rata i zaključio da kojih je on došao izgledali su mu utoliko više za žaljenje što su u toku Secesionog rata, u bici kod Čikamange, 1863 godine, musketari južnih država ispalili prosečno samo 208 metaka za svakog ubijenog protivnika na bojnomo polju. Isti potpukovnik, ranije profesor istorije u Vest Pointu, američkom Sen-Siru, izjavio je:

»Očigledno je da nešto nije u redu, jer naoružanje kojim danas raspolažemo daleko je nadmoćnije i savršenije od musketa«.

Potpukovnik Felenc smatra da jedan od razloga ovog rasipanja municije u Koreji leži i u karakteru borbi koje su se najčešće odvijale noću. On je ujedno ubeđen da ljudi sa Istoka bolje vide noću nego oni za Zapada. Ovi poslednji su već prilično dugo vremena naviknuti na veštačku svetlost, bilo da se radi o ranijoj upotrebi sveća, električnom osvetljenju ili korišćenju modernog fluorescentnog svetla.

Štaviše, po njegovom mišljenju, ljudi sa Zapada ne vole da se bore noću i on smatra da je to posledica navike još iz ranijih stoleća u toku kojih su zapadnjaci naučili da se po danu dive borbama hrabrih boraca, odnosno da je to nasleđe viteškog duha onog doba kada su se borbe odvijale usred dana i kada se smatralo kao nešto nedostojno i nepošteno da se neprijatelj napadne onda kada on to ne očekuje.

(Gazette de Liège, 18 juni 1954)